

1989, 2. srpna – Sdělení VONS č. 1050 „Ochranný dohled Jiřího Wolfa a Jiřího Boháče“ o některých protizákonných opatřeních orgánů kontrolujících výkon ochranného dohledu nad Jiřím Wolfem a Jiřím Boháčem.¹

Signatář Charty 77 Jiří Wolf byl po šesti letech vězení propuštěn na svobodu z NVÚ Valdice u Jičína. Byl odsouzen za trestný čin podvracení republiky, jehož se měl dopustit tím, že sepsal zprávu o poměrech v NVÚ Minkovice u Liberce, kde byl předtím vězněn, a pokusil se ji zveřejnit v zahraničí. Jiří Wolf byl odsouzen vedle trestu odnětí svobody i k ochrannému dohledu v trvání tří let, s jehož výkonem mělo být započato ihned po jeho propuštění. Pro nemoc a problémy se zajišťováním bydlení a zaměstnání, které byly vyřešeny až po dvou měsících, stanovil orgán Veřejné bezpečnosti, vykonávající ochranný dohled, podmínky ochranného dohledu až 20. července. Jiří Wolf je nyní povinen hlásit se denně v 15.30 na OO VB v Praze 4 – Michli a předkládat doklady o svém výdělků. Kromě toho musí Jiří Wolf kdykoliv strpět vstup orgánů VB do svého bytu, a to i v noci; příslušníci VB zde mají právo kontrolovat doklady totožnosti přítomných. Jiří Wolf je dále povinen oznamovat čtrnáct dní předem, chce-li opustit Prahu na dobu delší než osm hodin. Tato omezení jsou v souladu s čs. zákony. V rozporu se zákonem o ochranném dohledu však požaduje orgán vykonávající ochranný dohled, aby Jiří Wolf byl v době od 22 do 5 hodin ráno vždy ve svém bytě, i když zákonné ustanovení, které toto omezení upravuje, výslovně uvádí, že osoba, na niž je ochranný dohled vykonáván, nesmí bez předchozího souhlasu v tuto dobu opustit místo pobytu, jímž je v případě Jiřího Wolfa obvod Prahy 4. Tento nezákonný požadavek orgánů vykonávající ochranný dohled není však politickou diskriminací Jiřího Wolfa, nýbrž rutinním protiprávním požadavkem, vznášeným na všechny osoby, podrobované ochrannému dohledu. V minulosti dosáhli propuštění političtí vězni obvykle v tomto směru nápravy a podmínky jim byly po čase upraveny v souladu se zákonem.²

Ochrannému dohledu v trvání jednoho roku je podroben i další propuštěný politický vězeň – Jiří Boháč z Pardubic, kterému skončil 24. 3. 1989 trest odnětí svobody v trvání dvou a půl roku. Uložen mu byl za trestný čin pobuřování, jehož se měl dopustit verbálními útoky na politický systém a jeho stoupence a veřejným poslechem čs. vysílání zahraničních stanic na svém pracovišti. Podmínky ochranného dohledu jsou u Jiřího Boháče mírnější než u Jiřího Wolfa, hlásit se musí jen dvakrát týdně. Přesto však jeho oznámení, že se chystá zúčastnit oslavy amerického dne nezávislosti v rezidenci velvyslanectví USA v Praze, kam byl pozván, způsobilo, že s ním Východočeské chemické závody v Pardubicích Semtíně rozvázaly pracovní poměr; protože byl ve zkušební době, nemusel zaměstnavatel uvádět důvod rozvázání pracovního poměru. Po čtrnácti dnech byl vzat zpět do práce a zařazen na jiné pracoviště.

Jiří Wolf a Jiří Boháč mají stanoveny podmínky ochranného dohledu v souladu se svými rozsudky podle mírnějšího ustanovení zákona o ochranném dohledu. Přísnější ustanovení, podle něhož byl v minulosti stanoven ochranný dohled např. Petru Cibulkovi a Janu Litomiskému³, neumožňuje osobě, na níž se vykonává ochranný dohled, vůbec opustit místo pobytu, neboť k jakékoliv cestě je třeba nikoliv předchozího oznámení, nýbrž výslovného povolení, které se uděluje jen výjimečně v nezbytných případech (např. soudní jednání). I v případě, vykonávali se ochranný dohled podle mírnějšího ustanovení, může příslušný orgán prakticky znemožnit jakoukoliv cestu mimo místo pobytu tím, že po jejím předchozím oznámení stanoví pro osobu v ochranném dohledu takové podmínky, že cesta, např. dovolená, ztrácí smysl (hlášení třikrát denně ve vzdáleném městě apod.). Všechna tato omezení, jakkoli jsou většinou v souladu se zákonem a rozsudky, jsou nelidská, neumožňují civilizovaný a důstojný život a brání propuštěným politickým vězňům adaptovat se v civilním prostředí. V případě porušení podmínek ochranného dohledu hrozí trestní řízení pro přečin maření výkonu úředního rozhodnutí, za nějž stanoví zákon až šestiměsíční trest odnětí svobody. V případě opakovaného porušení může být vedeno i stíhání pro trestný čin

maření výkonu úředního rozhodnutí, kde je trestní sazba do pěti let odnětí svobody.

Informace o Chartě 77, r. 12, 1989, č. 15, s. 7–8.

POZNÁMKY

- ¹ K případu Jiřího Wolfa viz dále sdělení VONS č. 339, 343, 351, 356, 542 a 590, dokumenty č. 340, 346, 354, 359, 545 a 593, k případu Jiřího Boháče viz sdělení VONS č. 600 a 608, dokumenty č. 603 a 611. Výkon trvalého dohledu nad Jiřím Boháčem byl prodloužen v souvislosti s jeho internací na pozorování v psychiatrické léčebně, k němuž došlo po jeho obvinění z trestného činu útoku na veřejného činitele. K tomu viz sdělení VONS č. 1069 a 1085, dokumenty č. 1073 a 1089. O ukončení ochranného dohledu nad Jiřím Boháčem rozhodl soudce Okresního soudu v Pardubicích JUDr. Otakar Kracík svým usnesením z 20. 4. 1990. OS v Pardubicích, soudní spis k případu Jiří Boháč (spis. zn. 5 T 937/86) uložený jako příloha k rehabilitačnímu spisu, spis. zn. Rt 291/90.
- ² K ochrannému dohledu Jiřího Wolfa viz dokumentaci uloženou in: LP, inv. č. 332, sign. I/6, kart. 56.
- ³ K průběhu výkonu ochranného dohledu nad Janem Litomiským viz sdělení VONS č. 358 a 440, dokumenty č. 361 a 443. K problematice ochranného dohledu viz dále např. dopis mluvčích Charta 77 prezidentu republiky ze 6. 4. 1984 obsahující prohlášení o solidaritě s nespravedlivě perzekvovanými v Československu i ve světě, protest proti zneužívání institutu ochranného dohledu a analýzu tohoto zneužívání s uvedením případů Ladislava Lise a Jana Litomiského (dokument Charty 77 č. 8/84). ČÍSAŘOVSKÁ, Blanka – PREČAN, Vilém (eds.): *CHARTA 77: Dokumenty 1977–1989*, sv. 2, Praha 2007, s. 614–619.